

## Het belang van overgave

Als mensen vinden we het spannend om de controle los te laten. Toch is het erg belangrijk op de weg van Jezus. Het is een onderdeel van 'geloof het goede nieuws'. Ik heb dit eens uitgelegd aan de hand van de eerste drie stappen van het 12 stappen van het programma voor verslaafden. Misschien helpt het jou ook om het vanuit deze kant te bekijken.

Dit programma is het meest succesvolle transformatie programma allertijden. Het is het programma wat gebruikt wordt om verslaafden van hun verslaving af te helpen. Het begon in 1935 in Amerika met twee christenen: Bill Wilson en Bob Smith. Ze waren zelf verslaafd geweest en begonnen andere alcoholverslaafden te helpen om weer nuchter te worden. Hun Anonieme Alcoholisten programma (AA), ook wel het 12-stappen programma genoemd, was zo succesvol dat het zich als een olievlek heeft verspreid naar alle delen van de wereld. Het programma is ook toegepast op talloze andere gebieden, zoals verslavingen aan drugs, seks, eten, co-dependency, workaholics. De principes in dit programma zijn geïnspireerd door het christelijk geloof, maar je hoeft geen christen te zijn om te merken dat het werkt. Ook talloze mensen vanuit andere religieuze achtergronden of zonder religie hebben er van geprofiteerd, en zijn van hun verslaving afgekomen.

Het geniale van het programma is dat het verslavingen behandelt als symptoom van een dieper liggende geestelijke ziekte. Het helpt mensen om oog in oog te komen met de diepere dynamiek van hun verslaving, en te werken aan stappen die hen helpen met een, wat ik zou noemen, nuchtere spiritualiteit.

Nu denk je misschien... ik ben helemaal niet verslaafd... waarom zouden de stappen in dit programma mij kunnen helpen om me op God te richten? Ik zou willen beweren dat je wel verslaafd bent (leuk he, aan het begin van het nieuwe jaar;-). Daarmee bedoel ik dat je zonder Gods hulp een slaaf bent van zelf-gerichte krachten die sterker zijn dan jij. In de Bijbel zegt Paulus dat ieder van ons een slaaf van de zonde is. Waar we aan verslaafd zijn verschilt van persoon tot persoon, en ook de intensiteit van onze verslavingen zijn niet gelijk. Maar ook jij bent verslaafd. Ik denk dus ook dat we in de 12 stappen van het programma voor verslaafden kunnen zien hoe verandering werkt en hoe we dichter naar God toe kunnen groeien. Juist bij uiterlijk zichtbare verslavingen (zoals alcohol) kunnen we scherper zien hoe de principes werken.

De eerste drie stappen helpen je om te geloven in goed nieuws. Dit is niet de taal van het 12-stappen programma, maar ik gebruik die titel om de christelijke basis van deze nuchtere spiritualiteit te laten zien. Laten we kijken naar de eerste van de drie stappen in dit eerste stuk:

1. Wij erkennen dat wij machteloos stonden tegenover onze verslaving, dat ons leven onhanteerbaar was geworden.

De eerste stap voor een verslaafde is toegeven dat hij machteloos is en dat het zijn leven ruïneert. Zolang een verslaafde dit niet wil toegeven, kan hij niet geholpen worden. Het is nodig to hit rock-bottom. Vaak probeert een verslaafde voor een lange tijd voor zichzelf en

anderen te ontkennen hoe verslaafd hij is. Hij probeert met goede voornemens van zijn alcohol verslaving af te komen. Maar het lukt niet... totdat hij zijn machteloosheid toegeeft. Dat is de eerste stap.

Deze eerste stap is ook cruciaal in het normale christelijke leven. Zolang je denkt dat je gewoon met meer inspanning en wilskracht je eigen zwakheden en zonden kunt overwinnen en God kunt leren kennen, kan Jezus je niet helpen. Pas als je toegeeft ... het lukt mij niet... ik ben machteloos... ben je open voor het goede nieuws. Het is belangrijk om te onderstrepen dat het er hier niet omgaat dat je je heel schuldig voelt over alles wat er mis gaat in je leven, maar dat je tot het inzicht komt dat je jezelf niet kunt veranderen. Dat is de eerste stap. Dit is een bijzonder ingewikkelde stap voor hogeropgeleide mensen, omdat we gewend zijn terug te vallen op onze eigen kracht en inzet.

Denk even heel kort na waar jij je machteloos voelt als het aankomt op verandering in je leven? Denk breed. Misschien leef je heel moreel, maar ben machteloos om de vreugde en liefde van God te ervaren.

Afgelopen week was ik met iemand uit Via Nova in zo'n 12 stappen groep. Iedereen stelt zich voor met de woorden: Ik ben Steve, ik ben verslaafd. Ik ben Anja, ik ben verslaafd. Wist je dat ze, zelfs als ze 20 jaar clean zijn, ze zich nog zo voorstellen? Het is levensgevaarlijk voor hen om te zeggen 'ik ben niet meer verslaafd'. Dan stappen ze weg van die plek van machteloosheid en drijft hun ego hen weer direct terug naar de illusie dat ze het zelf onder controle hebben. Dan is het een kwestie van tijd voordat ze weer terugvallen.

Zou dat ook niet voor ons allen gelden? Hebben we niet steeds een herinnering nodig dat we vanuit onszelf machteloos zijn om de diepere problemen in onszelf te veranderen? Wat zou het doen in Via Nova als we elkaar steeds zouden begroeten met de woorden: Hallo, ik ben Gert-Jan, ik ben een zondaar. Hallo ik ben Sandra, ik ben een zondares. Of als we zouden zeggen: Hallo, ik ben Gert-Jan, en ik ben machteloos om mezelf te veranderen of genezen. En als we dit zouden herhalen zelfs als we veranderd zijn en 20 jaar clean zouden zijn. Het zou ons voor veel illusies bewaren. We zijn vanuit onszelf niet opgewassen tegen de krachten die ons leven steeds weer willen doen ontsporen.

Als we ons bewust blijven van onze zondige verslaving, en onze machteloosheid toegeven, dan is goed nieuws werkelijk goed nieuws. Stap 2 verwoord het zo:

2. "Wij kwamen ertoe te geloven dat een Macht groter dan onszelf ons weer geestelijk gezond kon maken."

Een vrolijke boodschap: Jij kan jezelf niet bevrijden of veranderen, maar God kan het en wil het. Jij kan Gods nabijheid niet bereiken, maar God kan het en wil het. Het goede nieuws waar we als christenen vol van zijn, is natuurlijk veel rijker en dieper dan in deze stap verwoord. We geloven bijvoorbeeld dat God onvoorwaardelijke liefde is die zich in Jezus Christus voor ons en de wereld gegeven heeft en dat Gods koninkrijk op het punt staat door te breken. Maar stap 2 laat wel zien dat het cruciaal is om in een Macht te geloven die jou in je machteloosheid daadwerkelijk kan helpen en je echt gezond kan maken.

Stap 3 laat vervolgens zien wat het betekent om dit goede nieuws te geloven, om erop te vertrouwen:

3. “Wij namen de beslissing om onze wil en ons leven over te dragen aan de zorg van God zoals wij Hem begrepen.”

Zie je hoe ‘geloof’ niet slechts het hebben van een overtuiging is. De overtuiging dat er een God is die ons geestelijk gezond kan maken is inderdaad belangrijk. Maar hoe die God precies is, hoe we ons die God voorstellen, dat is op dit punt niet het allerbelangrijkste. Verschillende mensen begrijpen die God op hun eigen manier, maar cruciaal is dat je tot overgave komt. Dat je de beslissing neemt om je wil en je leven over te dragen aan deze hogere macht, en dat je vanuit die overgave leeft. Dan geloof je het goede nieuws niet alleen met je hoofd, maar met je hele hart en hele leven.